

Öğrenme Stratejileri Öğretiminin ve Ders İşlenişinde Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi

Yeliz DİKBAŞ¹
Özlem KAF HASIRCI²

Geliş Tarihi: 25.12.2007

Yayına Kabul Tarihi: 29.04.2008

ÖZET

Araştırmanın amacı; Sosyal Bilgiler dersinde öğrenme stratejileri öğretiminin ve kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına, kalıcılığa ve tutumlarına etkisini araştırmaktır.

Araştırma deneysel araştırma modellerinden tek grup öntest-sontest modelinde tasarlanmıştır. Araştırma, Adana ili Yüreğir ilçesindeki bir ilköğretim okulunun beşinci sınıflarından birinde gerçekleştirilmiştir. Veriler öğrenme stratejileri anketi, akademik başarı testi ve tutum ölçeği ile toplanmıştır. Veri toplama araçları deneysel işlemden önce öntest, deneysel işlem sonrasında sontest olarak kullanılmış, sontestten üç hafta sonra da akademik başarının kalıcılığına bakılmıştır. Deneysel işlem olarak öncelikle öğrenme stratejileri öğretimi yapılmış ve ünitenin öğretiminde öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanmaları için ortam oluşturulmuştur.

Öğrenme stratejileri verileri frekans ve yüzde olarak analiz edilmiştir. Öğrencilerin başarıları öntest, sontest, kalıcılık puan ortalamaları ve tutum ölçeği öntest-sontest puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığına eşli gruplar t testi ile bakılmıştır.

Verilerin analizi sonucunda öğrenme stratejileri öğretiminin öğrencilerin akademik başarısını arttırdığı, derse karşı tutumlarına olumlu katkı sağladığı ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğrenme stratejileri ve öğretimi, Sosyal Bilgiler, akademik başarı, tutum.

The Effects of Teaching and Using of Learning Strategies on Achievement, Retention and Attitude of the Students

ABSTRACT

The aim of this study is to find out the effects of teaching and using of learning strategies on achievement, retention and attitude of the students in Social Science courses. This research was designed according to one group pretest-posttest modeling. The study was conducted with 24 students who are fifth grades at public elementary school. The data was collected with "Learning Strategies Questionnaire", "Social Studies Achievement Test" and "Social Studies Attitude Scale". Learning Strategies were taught to the students by means of direct teaching method and this strategies were used on the teaching of unit.

Students' learning strategies were demonstrated with frequency and percent statistics. Data which collected with "Social Studies Achievement Test" and "Social Studies Attitude Scale" analyzed with paired samples t test.

Findings indicated that teaching and using of learning strategies increased achievement, and effected positively attitude of the students in Social Sciences courses.

Key words: Teaching of learning strategies, Social Science, achievement, attitude

¹ Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, e-posta: yelizdikbas@gmail.com

² Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, e-posta: ozlemkaf@cu.edu.tr

GİRİŞ

Günümüzde bilgi insanlar için daha çok önemli olmaya başlamıştır. Ülkeler bilgi edinen ve bilgi üreten bir toplum oluşturmak için sürekli eğitim politikalarında değişiklik yapmaktadır. Gelecekte bilginin, bilgi üreten toplumun önemi artmaya devam edecektir. Bilgi çağında bireylerin bilgiye ulaşma yollarını bilmeleri, ulaştıkları bilgileri kullanmaları ve kendi kendilerine yeni bilgiler üretmeleri önemli bir yere sahiptir.

Weinstein ve Mayer'a (1986) göre, iyi bir öğretim, öğrencilere nasıl öğreneceğini, nasıl hatırlayacağını, nasıl düşüneceğini ve kendilerini nasıl güdüleyeceklerini öğretmeyi kapsar (Akt: Açıköz, 2005,79).

Öğrenciler bilgileri öğrenirken birçok güçlükle karşılaşmaktadır. Bazı öğrenciler çok çalıştıkları halde başarılı olamazken, bazıları kısa süre çalışarak başarılı olabilmektedir. Aynı sınıf ortamında öğrenim gören öğrencilerden bazıları dersin sonunda verilen bilgileri öğrenirken, bazıları öğrenememektedir. Öğrencilerin bu sorunlarının, öğrenmeleri gereken bilgiyi nasıl öğreneceklerini bilmemelerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Bu tür sorunların yoğunluğu ve bilişsel psikolojideki gelişmeler sonucu öğrencinin öğrenme sürecinde kendi öğrenmesini düzenleyebilen etkin bir katılımcı olduğu görüşünün ağırlık kazanması, öğrenme stratejilerini eğitim alanında en önemli konulardan biri haline getirmiştir. Ayrıca bilginin hızla artması ve değişmesi, bireyin kendini sürekli geliştirmesini gerekli kılmakta ve öğrenme stratejilerinin ömür boyu ihtiyaç duyulmasına neden olmaktadır (Açıköz, 2005).

Öğrencilerin hem örgün eğitimde derslerde başarılı olmaları, hem de örgün eğitimden sonra yaşadığımız bilgi çağında kendilerini geliştirmeleri için kendi kendilerine öğrenmeleri ve öğrenmelerini izleme yeterliği kazanmaları gerekmektedir. Okullarda öğrencilere belli disiplinlerin temel kavram ve ilkeleri öğretilirken öğrenme stratejileri de öğretilmelidir. İlköğretimden başlayarak öğretimin her düzeyinde derslerde konunun gerektirdiği öğrenme stratejilerinin öğretilmesine yer verilmelidir (Subaşı,2000).

Bilgi çağını yaşadığımız günümüzde, ilköğretimden yükseköğretimin sonuna dek tüm eğitim basamaklarındaki okullarda öğrencilerin iki önemli ihtiyacı vardır. Bunlar, öğretim programlarındaki konular ve bu konuları nasıl öğreneceklerini öğrenmektir. Öğretimin bu iki ihtiyacı da karşılayabilecek biçimde planlanıp uygulanması gereklidir. Öğrencilerin öğrenmeyi öğrenme ihtiyaçları, öğretmen tarafından "öğrenmeyi öğretme" etkinlikleriyle karşılanabilir (Özer, 1998).

Alan yazında incelenen araştırmalarda, öğrenme stratejilerinin öğretiminin öğrencilerin kendi kendilerine öğrenmelerine yardımcı olacağı, öğrenmenin kalıcılığına yardım edeceği vurgulanmakta ve eğitim kurumlarında bunun göz ardı edildiğine dikkat çekilmektedir (Özer, 2002; Öztürk 1995; Tay, 2002;2004;2005;2007; Yangın ve Yıldızlar, 1999; Yorulmaz, 2001; Sünbül, 1998; Gümüş 1997; Demirci (2003), Murray (1998) Belet, (2005) Demirel (1996) Uysal (2006) Kaçar (1999), Doğan (2002), Ölçüm (2000), Özkal ve Çetingöz, 2006a ve2006b). Bu noktada öğrenme stratejilerine yönelik yapılacak öğretimin önemi ve gereği ortaya çıkmaktadır.

Bu bağlamda öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmelerine yardımcı olacak ve öğrenme stratejilerine göre desteklenecek bir içeriğin, öğrencilerin akademik başarıları ve derse karşı tutumları üzerinde etkili olacağı düşünülmüş ve "İlköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrenme stratejileri öğretiminin ve ders işlenişinde kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına, kalıcılığa ve tutumlarına etkisi" olup olmadığı araştırmaya değer bir konu olarak görülmüştür.

Araştırmanın Amacı

İlköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrenme stratejileri öğretiminin ve ders işlenişinde kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına, kalıcılığa ve tutumlarına etkisini araştırmaktır.

Araştırmanın genel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin kullandığı öğrenme stratejileri nelerdir?
2. Öğrenme stratejileri öğretimi alan öğrencilerin sosyal bilgiler akademik başarı öntest puan ortalamaları ile sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Öğrenme stratejileri öğretimi alan öğrencilerin sosyal bilgiler akademik başarı sontest puan ortalamaları ile kalıcılık puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Öğrenme stratejileri öğretimi alan öğrencilerin sosyal bilgiler tutum ölçeği öntest puan ortalamaları ile sontest puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma deneysel araştırma modellerinden öntest-sontest tek deney gruplu desene göre tasarlanmıştır.

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Adana ili Yüreğir ilçesindeki bir devlet ilköğretim okulunun 5. sınıfında bulunan 24 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin 14'ü (%53,8) kız, 10'u (%38,5) erkektir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerini tespit etmek için “Öğrenme Stratejileri Anket Formu”, akademik başarılarını tespit etmek için “Sosyal Bilgiler Akademik Başarı Testi”, sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını belirlemek için “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” uygulanmıştır.

Öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerini tespit etmek için, Tay (2002) tarafından hazırlanan ve araştırmacılar tarafından yeni öğretim programına uyarlanan Öğrenme Stratejileri Anket Formu uygulanmıştır. Anket formu, altı alt bölümde bulunan toplam 44 maddeden oluşmaktadır. Bu alt bölümlerde; dikkat stratejileri için 6, kısa süreli bellekte depolamayı arttıran stratejiler için 7, anlamlandırmayı (kodlamayı) güçlendirici stratejiler için 18, geri getirmeyi (hatırlamayı) arttırıcı stratejiler için 2, güdüleme stratejileri için 6, yürütücü biliş stratejileri için 5 madde bulunmaktadır. Anket formu her zaman 3, ara sıra 2, hiçbir zaman 1 olarak puanlanan üçlü likert tipindedir. Anket formunda yer alan 44 maddenin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 4. sınıflarda .87 ve 5. sınıflarda .84 olarak bulunmuştur.

İlköğretim beşinci sınıf Sosyal Bilgiler dersindeki “Bölgemizi Tanıyalım Akademik Başarı Testi” araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Başarı testinin madde analizi sonucunda, ayırt edicilik indisi .23'ün altında olan maddeler teste alınmamıştır. Toplam 20 madde üzerinden hesaplanan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .78 olarak bulunmuştur.

Araştırmada öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutumlarını belirlemek için Emir (2002) tarafından geliştirilmiş olan “Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, 5 kategoride ölçeklendirilen 28 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, Karakuş (2004) tarafından 194 ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerine uygulanmış ve faktör yükü .50 - .75 olarak düzeltilmiş ve Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .89 olarak bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

Veri toplama araçları deneysel işlemden önce öntest olarak uygulanmıştır. Deneysel işlem olarak öncelikle öğrenme stratejileri öğretimi yapılmış ve ünitenin öğretiminde öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanmaları için ortam oluşturulmuştur. Deneysel işlem sonrasında Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği ve Akademik Başarı Testi sontest olarak uygulanmış, Akademik Başarı testi sontestten üç hafta sonra da kalıcılık testi olarak uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda öğrenme stratejileri ile ilgili elde edilen veriler her zaman 3, ara sıra 2, hiçbir zaman 1 olarak puanlanmıştır. Anket formundaki alt ölçekler için belirlenen dereceler ve sayısal değerler temele alınarak elde edilen aritmetik ortalamalar hesaplanmış ve bu ortalamalara göre; 3 ile 2.33 arası “Her Zaman Yapıyorum”, 2.32 ile 1.65 arası “Ara Sıra Yapıyorum”, 1.64 ile 1 arası “Hiçbir Zaman Yapmıyorum” olarak belirlenmiştir. Anket formundaki alt ölçeklerden elde edilen ortalamalar frekans ve yüzde olarak analiz edilmiştir.

Akademik Başarı öntest-sontest-kalıcılık ve Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği öntest-sontest testleri ile elde edilen veriler eşli gruplar t testi ile analiz edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmada elde edilen verilerin analizi sonucunda, öğrenme stratejileri, akademik başarı ve tutum ile ilgili bulgular aşağıda sunulmuştur.

Öğrencilerin Kullandıkları Öğrenme Stratejileri İle İlgili Bulgular

Öğrenme stratejileri alt ölçeklerinden elde edilen ortalamalara ilişkin analiz sonuçları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Öğrencilerin Kullandıkları Öğrenme Stratejileri Analiz Sonuçları

Öğrenme Stratejileri	Her Zaman		Ara Sıra		Hiçbir zaman		Genel		
	N	f	%	f	%	f	%	\bar{X}	S
Dikkat Stratejileri	24	22	91.7	2	8.3	---	---	2.73	.27
Zihinsel Tekrar Stratejileri	24	21	87.5	1	4.2	2	8.3	2.60	.51
Gruplama Stratejileri	24	18	75.0	6	25.0	---	---	2.48	.26
Örtük ve Açık tekrar Stratejileri	24	22	91.7	2	8.3	---	---	2.73	.23
Eklemlene Stratejileri	24	16	66.7	7	29.2	1	4.2	2.43	.42
Örgütlenme Stratejileri	24	10	41.7	12	50.0	2	8.3	2.27	.29
Bellek Destekleyici Stratejileri	24	9	37.5	15	62.5	---	---	2.22	.34
Geri Getirmeyi Artırıcı Stratejileri	24	15	62.5	7	29.2	2	8.3	2.41	.48
Güdüleme Stratejileri	24	21	87.5	3	12.5	---	---	2.58	.32
Yürütücü Biliş Stratejileri	24	16	66.7	6	25.0	2	8.3	2.36	.40
Tüm Stratejiler	24	21	87.5	3	12.5	---	---	2.48	.20

Tablo 1 incelendiğinde, ankette yer alan bütün stratejileri öğrencilerin %87.5’i “Her Zaman”, %12.5’i “Ara sıra” düzeyinde kullanmaktadır.

Öğrenme stratejileri alt ölçek ortalamaları incelendiğinde öğrencilerin, Dikkat (2.73), Zihinsel Tekrar (2.60), Gruplama (2.48), Örtük ve Açık tekrar (2.73), Ekleme (2.43), Geri Getirmeyi Artırıcı (2.41), Güdüleme (2.58), Yürütücü Biliş stratejilerini (2.36) “Her zaman”; Örgütlenme (2.27) ve Bellek Destekleyici stratejilerini (2,22) “Ara sıra” düzeyinde kullandıkları belirlenmiştir.

Ankette yer alan bütün stratejilerin genel ortalamasına göre (2.48) öğrenciler öğrenme stratejilerini “Her zaman” düzeyinde kullanmaktadır.

Akademik Başarı Testi İle İlgili Bulgular

Öğrenme stratejileri öğretimi alan öğrencilerin Akademik Başarı Testi ile elde edilen öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan eşli gruplar t testi ile analiz sonuçları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Akademik Başarı Sontest Puanlarına İlişkin Analiz Sonuçları

Başarı Testi	N	X	S	t	Sd	P
Sontest	24	10.5	4.00	-1.198	23	.24
Kalıcılık	24	11.45	3.659			

Tablo 2’de görüldüğü gibi çalışma grubundaki öğrencilerin akademik başarı öntest puanlarının ortalamaları 6.5 iken; sontest puanlarının ortalamaları 10.5’e yükselmiştir. Bu iki ortalama arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için yapılan eşli gruplar t testi sonucunda farkın anlamlı olduğu bulunmuştur [$t_{(23)}=-5.636$, $p=.000$]. Akademik başarı puan ortalamaları arasındaki farklılık sontest puanları lehinedir.

Öğrenme stratejileri öğretimi alan öğrencilerin akademik başarı testi ile elde edilen sontest-kalıcılık testleri puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan eşli gruplar t testi analiz sonuçları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3: Akademik Başarı Kalıcılık Puanlarına İlişkin Analiz Sonuçları

Başarı Testi	N	\bar{X}	S	t	Sd	P
Öntest	24	6.5	2.53			
Sontest	24	10.5	4.00	-5.636	23	.000

Tablo 3’teki sontest – kalıcılık puanları incelendiğinde; akademik başarı sontest puanları ortalaması 10.5 iken; kalıcılık puanları ortalaması 11.45 şeklindedir. Bu iki ortalama arasında anlamlı bir fark olup olmadığını anlamak için yapılan eşli gruplar t testi sonucunda, farkın istatistiki açıdan anlamlı olmadığı ortaya çıkmıştır [$t_{(23)}=-1.198$, $p=.24$].

Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği Analiz Sonuçları

Öğrenme stratejileri öğretimi alan öğrencilerin sosyal bilgiler tutum ölçeği öntest -sontest puanları ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan eşli gruplar t testi ile analiz sonuçları Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği Öntest-Sontest Puanlarına İlişkin Analiz Sonuçları

Tutum Ölçeği	N	X	S	t	Sd	P
Öntest	24	102.33	16.41	-1.982	23	.06
Sontest	24	108.41	18.57			

Tablo 4 incelendiğinde çalışma grubundaki öğrencilerin Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği sontest ortalamasının (108.41) öntest puan ortalamasından (102.33) yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan eşli gruplar t testi sonucunda, bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir [$t_{(23)}=-1.982$, $p=.06$].

TARTIŞMA VE YORUM

Öğrenme stratejileri alt ölçek ortalamaları incelendiğinde öğrencilerin, Dikkat, Zihinsel Tekrar, Gruplama, Örtük ve Açık Tekrar, Eklemlene, Geri Getirmeyi Artırıcı, Güdüleme, Yürütücü Biliş stratejilerini “Her zaman” ; Örgütlenme ve Bellek Destekleyici stratejilerini “Ara sıra” düzeyinde kullandıkları belirlenmiştir. Bu bulgu, Tay’ın (2002) ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencileriyle yaptığı çalışmasında elde ettiği bulgular ile paralellik göstermektedir.

Öğrencilerin örgütlenme ve bellek destekleyici stratejileri diğerlerinden daha az kullanmalarının nedeni, sınıf ortamında öğretmenlerin bu stratejileri diğerlerine göre daha seyrek kullanmaları olabilir. Şen’in (2006), sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik tutumları ile öğrenme ve ders çalışma stratejileri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada öğretmen adaylarının öğrenme ve ders çalışma stratejilerini uygulama düzeylerinin yineleme stratejileri alt boyutunda iyi, diğer alt boyutlardaki stratejileri ise orta düzeyde uyguladıkları belirlenmiştir.

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin yaşı ve gelişim özellikleri incelendiğinde, bu öğrencilerin somut işlemler döneminden soyut işlemler dönemine geçiş aşamasında oldukları anlaşılmaktadır. Örgütlenme ve Bellek Destekleyici stratejiler bireyin soyut düşünmesini, çıkarımlar yapmasını ve bilgiyi farklı şekillerde düzenlemesini gerektirmesinden dolayı öğrencilerin bu stratejileri diğerlerinden daha az kullandıkları düşünülmektedir. Özer, (1998) öğrencilerin, genel olarak, öğretilmeleri durumunda örgütlenme stratejilerini, dokuz yaşından başlayarak kullanabildiklerini, öğrencilerin bu stratejileri ancak 10–11 yaşlarına geldiklerinde kendi kendilerine kullanmaya başladıklarını ifade etmiştir. Ayrıca, örgütlenme stratejilerinin, karmaşık öğrenmeler için etkili olarak kullanılabilmesine ve bunların özellikle ilköğretimin ikinci basamağında ve sonrasındaki eğitim basamaklarında öğrenim gören öğrenciler için önem taşıdığına dikkat çekmiştir.

Çalışma grubundaki öğrencilerin akademik başarı öntest -sontest akademik başarı puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunurken, sontest- kalıcılık puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu sonuç doğrultusunda, öğrenme stratejileri öğretiminin, öğrencilerde daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirdiğini söyleyebiliriz.

Alan yazında bulunan araştırmalar incelendiğinde, ilköğretim düzeyinde (Demirci, 2003; Yorulmaz, 2001; Murray, 1998; Belet, 2005; Gümüş, 1997; Arslan, 1996; Uysal, 2006; Demirel, 1996; Sünbül ve arkadaşları, 2004) , ortaöğretim düzeyinde (Görgeç, 1997; Çifti 1998; Talu,1997) ve üniversite düzeyinde (Sünbül, 1998; Tay, 2007; Lynch, 2006; Aytunga, 1999) öğrenme stratejileri öğretiminin akademik başarıyı

arttığı görülmektedir. Bu araştırmada elde edilen sonuç, alan yazında öğrenme stratejilerinin akademik başarıyı olumlu yönde etkilediğini gösteren araştırmalarla tutarlılık göstermektedir. Bu sonuçlar dikkate alındığında, öğrenme stratejilerin bir ders konusu olarak öğrencilere öğretilmesi ve öğrencilerin öğrenme stratejileri ile ilgili edindikleri bilgileri kullanmalarına yardımcı olunmasının öğrencilerin akademik başarılarını artıracak, kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu taşımalarını ve kontrol etmelerini sağlayacağı söylenebilir.

Bireylerde, öğrenme stratejileri erken, geçiş ve son olmak üzere üç dönemde gelişimini tamamlamaktadır. Geçiş dönemi ilköğretimin ilk kademesini içerir. Bu dönemde, öğrenme stratejileri kazanılmış durumdadır ama öğrenmeyi arttırmak için kendiliğinden kullanılmaz. Öğrenciler ancak yetişkinler tarafından dışsal öğretim yoluyla öğrenme stratejilerini kullanabilirler (Mayer,1987; Akt. Tay, 2002). Bu nedenle bu yıllarda öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerini belirleyerek, onlara öğrenme stratejilerinin öğretilmesinin akademik başarıyı artırarak; bilgiyi ezberlemeyen, anlamlı bir şekilde öğrenen, öğrenme sürecini kontrol eden bireyler yetiştirmek mümkün olabilir.

Öğrenme stratejileri öğretimi alan öğrencilerin Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği öntest -sontest puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Bunun nedeni; öğrencilerin 4. sınıfta 2005 ilköğretim Sosyal Bilgiler programı doğrultusunda, etkinlik temelli olarak ders işlemleri ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik olumlu tutum geliştirmiş olmaları olabilir.

Gerek'in (2006)araştırmasında, Yeni İlköğretim Programı'nın öğrencileri derse motive etme, öğrenme kolaylığı ve kalıcı öğrenme, öğrencilerin yaşam kalitesini artıracak temel beceriler kazandırma ve öğrencilerde istedik davranışlar oluşturma konusunda başarılı bir program olduğu ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde, Sağlam (2006) tarafından yapılan araştırmada da, öğrenci görüşleri bakımından yeni sosyal bilgiler öğretim uygulamalarının motivasyon, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme boyutlarında davranışçı sosyal bilgiler öğretim uygulamalarından daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

SONUÇ

Bu araştırmada öğrenme stratejileri öğretiminin öğrencilerin akademik başarısını arttırdığı, derse karşı tutum ortalamalarını arttırdığı ancak anlamlı bir fark yaratmadığı ortaya çıkmıştır.

Bilgi çağının yaşandığı günümüzde; bilgi toplumunun oluşturulabilmesi için, bilgiyi nasıl öğreneceğini bilen, öğrenme sürecini kontrol edebilen, öğrenmeyi öğrenen bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitim kurumlarının en önemli işlevi eğitimi ve üretken bireyler yetiştirerek toplumun gelişmesini ve sürekliliği sağlamaktır. Bu çerçevede yeni ilköğretim programının paralelinde öğrencilere öğrenme stratejilerinin öğretilmesinin hedeflenen birey tipine ve toplum yapısına ulaşmaya katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Açıkgöz, K.Ü.(2005). Etkili öğrenme ve öğretme (6.baskı). İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Arslan, M. (1996). Altı çizili materyalle çalışma ve tam öğrenme yönteminin öğrenme düzeyine, hatırlamaya ve akademik benlik kavramına etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Aytunga, O. (1999). Derste not almanın öğrenme ve hatırlama düzeyine etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Belet, D. (2005). Öğrenme stratejilerinin okuduğunu anlama ve yazma becerileri ile Türkçe dersine ilişkin tutumlarına etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Çiftçi, Ö. (1998). Lise 1. sınıf öğrencilerinin kullandıkları öğrenme stratejilerinin matematik dersindeki başarıları üzerindeki etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Demirci, C. (2003). Etkin öğrenme yaklaşımının erişiyeye etkisi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25, 38-47
- Demirel, M. (1996). Bilgilendirici metin türünün ve okuduğunu kavrama becerisinin altıncı sınıf öğrencilerinin öğrenme düzeyine etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Doğan, B.(2002). Okuduğunu anlama stratejilerinin öğretimi ile ilgili alanyazın taraması. Uludağ Eğitim Fakültesi Dergisi, XV, (1).
- Gerek, Ö. (2006). Sınıf öğretmenlerinin yeni ilköğretim programı hakkındaki görüş değerlendirme ve yeterlilikleri üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Konya.
- Görgeç, İ. (1997). Özetleme ve bilgi haritası oluşturma öğretiminin bilgilendirici bir metni öğrenme ve hatırlama düzeyine etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gümüş, N.(1997). Öğrenmeyi öğretmenin öğrenci erişimi, kalıcılığı ve akademik benliğe etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi , Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kaçar, N.(1999), Gaziantep Üniversitesi'nde öğrenme stratejileri kullanımının öğrenci başarısına etkileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Karakuş, M. (2004). İlköğretim dördüncü sınıf sosyal bilgiler dersinde proje yaklaşımli öğretimin öğrencilerin sorun çözme becerilerine tutumlarına akademik başarılarına ve kalıcılığa etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Lynch, D. J.(2006). Motivational factors, learning strategies and resource management as predictors of course grades. College Student Journal;. 40,(2), 423–428.
- Murray, B. (1998). Getting smart about learning is her lesson. APA, 29 (4).
- Özer, B.(1998). Öğrenmeyi öğretme. Hakan, A. (Edit.). Eğitim bilimlerinde yenilikler (149–160). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları
- Özer, B.(2002). İlköğretim ve ortaöğretim okullarının eğitim programlarında öğrenme stratejileri. Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi, 1,(1). www.ebuline.com.tr adresinden 24 Temmuz 2006 tarihinde indirilmiştir.
- Özkal, N. ve Çetingöz, D. (2006a). Akademik başarı, cinsiyet, tutum ve öğrenme stratejilerinin kullanımı. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, (46), 259–275
- Özkal, N. ve Çetingöz, D. (2006b). Cinsiyet, sınıf düzeyi ve başarı durumlarına göre ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları. Çağdaş Eğitim Dergisi, 31 (327) . 22–28
- Öztürk, B. (1995). Genel öğrenme stratejilerinin öğrenciler tarafından kullanılma durumları. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sağlam, İ.H. (2006). Türkiye' deki davranışçı ve yapılandırmacı sosyal bilimler öğretim uygulamalarının değerlendirilmesi. Yayınlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Ana Bilim Dalı, Erzurum.
- Subaşı, G. (2000). Etkili Öğrenme: Öğrenme Stratejileri. Milli Eğitim Dergisi,146 <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/146/subasi.htm> adresinden 5 Temmuz 2006 tarihinde alınmıştır.
- Sünbül, A. M. (1998). Öğrenme stratejilerinin öğrenci erişimi ve tutumlarına etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sünbül, M., Afyon, A. , Yağız, D. ve Aslan, O. (2004). İlköğretim 2. kademe fen bilgisi derslerinde akademik başarıyı yordamada, öğrencilerin öğrenme strateji, stil ve tutumlarının etkisi. XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri (s.1573–1588). Ankara.
- Şen, B. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik tutumları ile öğrenme ve ders çalışma stratejileri arasındaki ilişki. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Tay, B.(2002), İlköğretim 4. ve 5 sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersinde sınıf ortamında kullandıkları öğrenme stratejileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Tay, B. (2004). Sosyal bilgiler dersinde anlamlandırma stratejilerinin yeri ve önemi. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi, 5 (2), 1–12.
- Tay, B.(2005). Sosyal bilgiler ders kitaplarında öğrenme stratejileri. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(1), 209–225.
- Tay, B. (2007). Öğrenme Stratejilerinin Hayat Bilgisi Ve Sosyal Bilgiler Öğretimi Dersinde Akademik Başarıya Etkisi. Milli Eğitim Dergisi,(173), 87–102.
- Uysal, F.(1996). Öğrenme sürecine etkin öğrenci katılımının öğrenme sonuçlarına etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Yangın, B. ve Yıldızlar, M.(1999). İlköğretim Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Çalışma Yolları, Başarı ve Cinsiyet İlişkisi. Çağdaş Eğitim Dergisi, (258), 28–33.
- Yorulmaz, E. (2001). Öğrenmeyi öğrenme stratejilerinin ilköğretim sosyal bilgiler öğrenci ders başarısı üzerine etkisi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.